

การฃาปนกิจสงเคราะห์ในประเทศไทย

FUNERAL MUTUAL - AID INSURANCE IN THAILAND



โดย

นายสุรพล อภัยวงศ์

006057

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาการบัญชี

พ.ศ. 2517

1805416X

FUNERAL MUTUAL - AID INSURANCE IN THAILAND



Mr. Suraphol Apaiwongse

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Master Degree of Accounting

Graduate School

Chulalongkorn University

1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน  
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต



.....  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ  
..... กรรมการ  
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

.....  
(อาจารย์บัณฑิต บัณฑิต)

วันที่...11.... เดือน กรกฎาคม..... พ.ศ. 2517

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การฉ้อโกงกิจการในประเทศไทย

ชื่อ นายสุรพล อภัยวงศ์ แผนก การบัญชีทั่วไป

ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ



วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงวิธีการดำเนินกิจการฉ้อโกงในประเทศไทย ซึ่งถือปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน ทั้งในรูปสมาคมซึ่งเป็นการให้ความสงเคราะห์ร่วมกันในหมู่สมาชิกโดยไม่หวังผลทางการค้า และบริษัทประกันชีวิตซึ่งตั้งขึ้นเพื่อหวังผลกำไร ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาของการดำเนินงาน และปัญหาที่กำลังเป็นข่าวโดยทั่วไป ในขณะนี้ระหว่างผู้ดำเนินกิจการและสมาชิก นอกจากนั้นยังเป็นการเสนอแนะวิธีการดำเนินงานที่มีหลักเกณฑ์ของความเป็นธรรม ในการปรับปรุงการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพื่อเป็นวิทยาทานแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงกิจการทุก ๆ ฝ่าย

นอกจากนั้นยังเป็นการศึกษาถึงปัญหาซึ่งนานาประเทศประสบจากการดำเนินการฉ้อโกงกิจการ ท่านองเดียวกับที่กำลังประสบอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ และต้องเล็งลึ้มกิจการจนแทบจะไม่มีเหลืออยู่แล้วในต่างประเทศขณะนี้ แต่กลับได้รับการส่งเสริมให้ขยายตัวอย่างเต็มที่ในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จะชี้ให้เห็นถึงอันตรายของงานการฉ้อโกงกิจการที่จะเกิดขึ้น และทางรอดของงานประเภทนี้ในอนาคต

การศึกษาและวิจัยได้กระทำโดยการศึกษาเปรียบเทียบระบบการต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวความคิดและที่มาของการฉ้อโกงกิจการในประเทศไทยในปัจจุบัน การศึกษาถึงบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสาร และสอบถามบุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการฉ้อโกงกิจการ ทั้งจากเอกชน และรัฐบาล

การศึกษาจะเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ประวัติของการพาณิชย์สงเคราะห์ โดยอาศัยวิวัฒนาการความเกี่ยวข้องของระบบการออมทรัพย์ ระบบกำหนดการระดมเงินของ นายจ้าง ระบบการประกันชีวิตของเอกชน และระบบการประกันสังคม พร้อมกันนี้จะทำการ ศึกษาประกอบถึงหลักเกณฑ์ของระบบต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมัน นอกจากนี้ยังทำการศึกษาอิทธิพลของชนบรรมนิยมประเทศไทยอันจะเป็นแนวความคิดขั้นพื้นฐานของที่มาของการพาณิชย์สงเคราะห์ในประเทศไทย

บทที่ 3 จะเป็นการศึกษาและวิจัยการดำเนินงานกิจการของสมาคมพาณิชย์สงเคราะห์ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 287 การจัดตั้งสมาคม การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน โครงสร้างของสมาคม การรับสมาชิกและสิทธิรับความ สงเคราะห์ การทะเบียนและการบัญชี การใช้วิธีการทางสถิติในการคำนวณเงินรายได้ต่าง ๆ ของสมาคม ระเบียบวิธีการดำเนินงานโดยทั่วไป และการเลิกสมาคม

บทที่ 4 จะเป็นการศึกษาและวิจัยถึงการดำเนินงานกิจการพาณิชย์สงเคราะห์ โดยบริษัทประกันชีวิตภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายพระราชบัญญัติประกันชีวิต 2510 บทบาท ของบริษัทประกันชีวิตในการเริ่มงานพาณิชย์สงเคราะห์ระเบียบการดำเนินงาน สิทธิในการ รับเงินสงเคราะห์ อัตราค่าธรรมเนียม และระบบงานการพาณิชย์สงเคราะห์ รวมทั้งข้อดี และข้อ เสียของแต่ละระบบงาน

บทที่ 5 จะเป็นการศึกษาและวิจัยปัญหาพร้อมทั้งวิธีแก้ไขในการดำเนินงาน การพาณิชย์สงเคราะห์ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือปัญหาทางด้านการเงิน ปัญหาการใช้ระบบ การบริหารงาน ปัญหาอันตรายของงานการพาณิชย์สงเคราะห์ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต ปัญหา ทางด้านกฎหมาย และปัญหาการบริหารงานซึ่งจะให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิก การศึกษาปัญหา ต่าง ๆ ดังกล่าวไว้การสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของสมาคม และบริษัทประกันชีวิตซึ่งดำเนินกิจการพาณิชย์สงเคราะห์

บทที่ 6 จะเป็นบทสรุป และข้อเสนอแนะของผู้เขียนถึงวิธีปฏิบัติในการดำเนิน  
กิจการฉาบฉวยสังเคราะห์ เพื่อเป็นทางรอดของกิจการประเภทนี้ในอนาคต และเพื่อก่อให้เกิด  
เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฉาบฉวยสังเคราะห์ต่อไป



ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : Funeral Mutual - Aid Insurance in Thailand

Name                    Mr. Suraphol Apaiwongse Department of Accountancy  
                                 Graduate School Chulalongkorn University

Academic Year 1974

---

Abstract

This thesis is a study of the funeral mutual aid insurance management presently practiced in Thailand, both in the form of associations which are non-profit organizations and profit-oriented insurance companies. The author wishes to study the problem of management and current problems between the administrators and members as well as attempts to present some fair operating methods. It is hoped that these methods will be of some benefits to the funeral mutual aid insurance management.

This thesis is also a study of the problems affecting the funeral mutual aid insurance in various countries. While most of the countries now have given up the funeral mutual aid insurance operation, these types of service and business are booming in Thailand. This thesis attempts to point out the risk and danger involved in the funeral mutual aid insurance operation and some ways of survival in the future.

A comparative study of several systems where the present funeral mutual aid insurance stems from was conducted. The study includes a review of the relevant laws and documents. Information was obtained from private and governmental organizations which render funeral mutual aid insurance.

The study begins with a review of the history of the funeral mutual aid insurance operation which developed from the saving system, the employer's liability system, private insurance and social insurance. Conditions of different systems as used in the United States of America, England and Germany are given. The funeral mutual aid insurance in Thailand is influence of Thai tradition and customs.

Chapter 3 is a study about the management of the funeral mutual aid insurance associations under the declaration of the Revolutionary Committee No.287. This chapter covers the establishment and structure of association, the appointment of the administrative committee, membership, eligibility of mutual aid, registration, accounting, statistical methods in calculating income and the discontinuation of Associations.

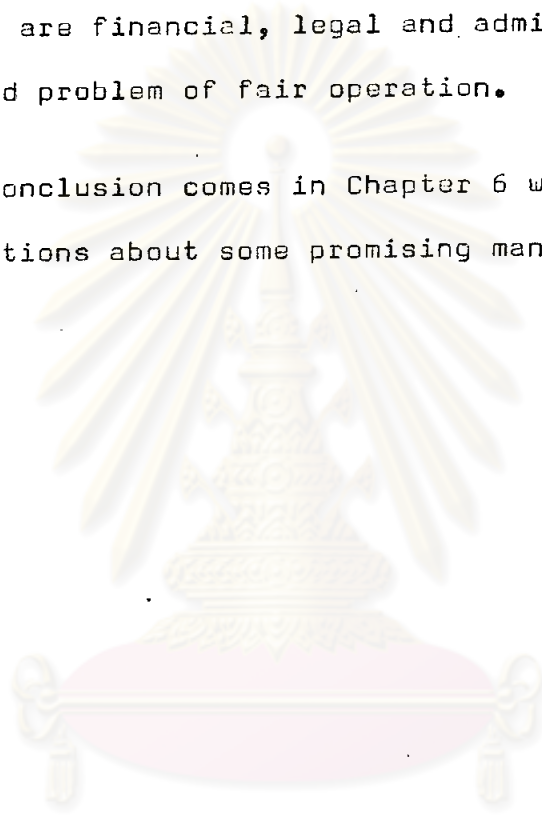
Chapter 4 discusses the management of the funeral mutual aid insurance by insurance companies under the Insurance Law 1967. The Role of insurance company in initiating the operation of the funeral mutual aid insurance, eligibility of mutual aid, mortality rate, funeral mutual aid insurance system as well as the advantages



of several working systems are included.

In Chapter 5, problems of the management of the funeral mutual aid insurance are discussed and remedies suggested. Some of the problems are financial, legal and administrative problems, future risks and problem of fair operation.

The conclusion comes in Chapter 6 which also presents the author's suggestions about some promising management and operation methods.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ



เนื่องจากผู้เขียนได้มีความใกล้ชิดกับบริษัทกรุงสยามประกันชีวิต จำกัด ซึ่ง  
ดำเนินงานทางด้านการพาณิชย์สงเคราะห์มาเป็นเวลานาน จนได้พบว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการ  
การพาณิชย์สงเคราะห์มีปัญหาที่ประสบอยู่เสมอ คือ ปัญหาจำนวนสมาชิกขาดอัตราอย่างต่ำตาม  
ที่กำหนดไว้ และปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเงินทุนสะสมเพื่อส่งเคราะห์สมาชิกผู้ตาย ซึ่งเป็น  
ปัญหาที่ถออันตรายอย่างร้ายแรงแก่สถาบันการพาณิชย์สงเคราะห์และสมาชิกทุกคน ผู้เขียนได้  
พยายามศึกษาและวิจัยเพื่อหาความรู้ข้อเท็จจริง และวิธีการแก้ไขปัญหาซึ่งสถาบันการพาณิชย์สง  
เคราะห์ทุกแห่งกำลังประสบอยู่ในขณะนี้

ความสนใจของผู้เขียนได้กลายมาเป็นการศึกษา และวิจัยอย่างลึกซึ้งมากขึ้น  
เมื่อ พันเอก สงบ บุญเกษมพันธ์ ผู้จัดการใหญ่ ของบริษัทกรุงสยามประกันชีวิต จำกัด ได้  
กรุณาชี้แจงให้คำแนะนำปรึกษา และสนับสนุนเป็นอย่างดี นอกจากนั้น ยังได้ช่วยแนะนำแนว  
ทางในการค้นคว้า พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนจบ วิทยานิพนธ์นี้จึงสำเร็จโดยสมบูรณ์

ผู้เขียนได้รับคำแนะนำ วิจาร์ณ ตรวจสอบข้อผิดพลาด ตลอดจนการเรียบเรียง  
งานอย่างจริงจัง จากอาจารย์ บัณฑิต บุรณบัณฑิต ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษา และ  
วิจัยของผู้เขียนมาตั้งแต่ต้นจนจบ ถ้าปราศจากอาจารย์แล้ววิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็ยากที่จะสำเร็จ  
ลงได้

ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ บุญศิริ ชาลิตชำระ ทวีหนา  
แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมทั้ง อาจารย์ วีระ  
โอสธานนท์ หานอาจารย์ทั้งสองได้กรุณาเป็นอย่างมากในด้านการวิพากษ์วิจารณ์ และให้คำแนะนำ  
อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียบเรียง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ขึ้นอีกมาก

การหาเอกสารอ้างอิงส่วนใหญ่ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จาก พันเอก  
สงบ บุญเกษมพันธ์ ผู้จัดการใหญ่ของบริษัทกรุงสยามประกันชีวิต จำกัด พร้อมกันนี้ ผู้เขียน  
ยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากข้าราชการหลายท่านของกองความมั่นคงแห่งสังคม กรม  
ประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ในการช่วยรวบรวมตัวเลขข้อมูล และข้อเท็จจริงต่าง ๆ  
ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอระลึกถึงด้วยความขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอแสดงความขอบพระคุณต่อท่านผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน ทั้ง  
ที่ไกลลวนาม และมีไกลลวนามข้างคุณเป็นอย่างสูง หากความดีทั้งหลายนี้จะได้รับจากการ  
ศึกษานี้ ผู้เขียนขอมอบให้ท่านผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน ผู้เขียนขออนอมรับความวิบัติพลาคทั้งสิ้นอัน  
อาจจะเกิดขึ้นแต่เพียงผู้เดียว



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญ

|   | หน้า  |
|---|-------|
| บทคัดย่อ - ภาษาไทย  | ก-ค   |
| บทคัดย่อ - ภาษาอังกฤษ   | ง-ฉ   |
| คำนำ  | ช-ฐ   |
| บทที่ 1 ความสำคัญและความเป็นมาของเรื่อง   |       |
| 1.1 ความมุ่งหมายของการค้นคว้า   | 1-2   |
| 1.2 ขอบเขตและวิธีการค้นคว้าวิจัย  | 2-2   |
| 1.3 คำจำกัดความ   | 2-3   |
| 1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ   | 3-4   |
| บทที่ 2 ประวัติที่มาและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฉาบปูนกัจฉเคราะห์                |       |
| 2.1 ประวัติสากลของการฉาบปูนกัจฉเคราะห์  | 5-6   |
| 2.2 ประวัติที่มาของระบบงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการ-<br>ฉาบปูนกัจฉเคราะห์ในปัจจุบัน | 6-10  |
| 2.2.1 ระบบการออมทรัพย์  | 6-7   |
| 2.2.2 ระบบการผลักดันการรับผิดชอบให้นายจ้าง  | 7-8   |
| 2.2.3 ระบบประกันภัยซึ่งดำเนินการโดยบริษัทเอกชน  | 8-10  |
| 2.3 ประวัติที่มาของการฉาบปูนกัจฉเคราะห์ในรูปของการประกันสังคม                           | 10-16 |
| 2.4 ประวัติการฉาบปูนกัจฉเคราะห์ในประเทศไทย  | 16-   |
| 2.4.1 วิวัฒนาการของการฉาบปูนกัจฉเคราะห์ในประเทศไทย                                      | 17-18 |
| 2.4.2 กฎหมายที่ควบคุมการฉาบปูนกัจฉเคราะห์ในประเทศไทย                                    | 19-22 |
| 2.4.3 รูปลักษณะของสถาบันฉาบปูนกัจฉเคราะห์   | 22-23 |



|   | หน้า  |
|---|-------|
| บทที่ 3 การดำเนินงานของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์                      |       |
| 3.0.1 ความคำว่ที่จะให้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เริ่มดำเนินการ         | 24-25 |
| 3.0.2 การจัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์                             | 25-27 |
| 3.0.3 การดำเนินงานของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์                        | 28-28 |
| 3.0.4 การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ                             | 28-31 |
| 3.0.5 โครงสร้างขององค์การฌาปนกิจสงเคราะห์                         | 31-33 |
| 3.0.6 การรับสมัครสมาชิก   | 33-34 |
| 3.0.7 สมาชิกภาพและสิทธิรับความสงเคราะห์                           | 34-35 |
| 3.0.8 การขาดจากสมาชิกภาพ  | 35-35 |
| 3.0.9 การเรียกเก็บเงินจากสมาชิก                                   | 36-43 |
| 3.1.0 อัตราการหักเงินสงเคราะห์เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย                 | 44-47 |
| 3.1.1 การทะเบียนและการบัญชีของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์               |       |
| 3.1.1.1 การทะเบียน  | 47-48 |
| 3.1.1.2 การบัญชี  | 49-54 |
| 3.1.1.3 ตัวอย่างวิธีปฏิบัติในด้านการบัญชี                         | 55-67 |
| 3.1.2 การเลิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์                                | 67-68 |
| บทที่ 4 วิธีการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิตแบบสวัสดิการสงเคราะห์ |       |
| 4.1 บริษัทประกันชีวิตเริ่มมีบทบาทในการฌาปนกิจสงเคราะห์            | 69-69 |
| 4.2 ระเบียบการสวัสดิการสงเคราะห์                                  |       |
| 4.2.1 คุณสมบัติของผู้สมัคร  | 70-71 |
| 4.2.2 เงินค่าสมัครและบริการ                                       | 71-72 |
| 4.2.3 เงินฝากบำรุงการฌาปนกิจสงเคราะห์                             | 72-76 |

|         |  |         |
|---------|--|---------|
| 4.3     | วิธีการส่งเงินฝากบำรุงงานอาชีพนกิจสงเคราะห์                          |         |
| 4.3.1   | ส่งเงินฝากบำรุงตามหนังสือเรียกเก็บ                                   | 76-81   |
| 4.3.2   | ส่งเงินฝากบำรุงตามกำหนดวงเวลา  | 81-84   |
| 4.4     | การนำเงินส่ง   | 84-84   |
| 4.5     | สิทธิในการรับเงินสงเคราะห์   | 85-86   |
| 4.6     | ระบบการงานอาชีพนกิจสงเคราะห์   |         |
| 4.6.1   | ระบบการรวมสมาชิกเป็นชุดเดียว   | 86-96   |
| 4.6.2   | ระบบการแบ่งสมาชิกเป็นชุดตามจำนวนที่กำหนด                             | 96-101  |
| 4.6.3   | ระบบการแบ่งสมาชิกเป็นชุดตามสิทธิรับความสงเคราะห์                     | 101-103 |
| 4.7     | โครงสร้างของบริษัทประกันชีวิตซึ่งดำเนินกิจการงานอาชีพนกิจสงเคราะห์   | 103-116 |
| 4.7.1   | การแบ่งส่วนงานของสำนักงานใหญ่  | 105-108 |
| 4.7.2   | การแบ่งส่วนงานของฝ่ายชาย   | 108-116 |
| 4.8     | การจ่ายเงินงานอาชีพนกิจสงเคราะห์                                     | 117-118 |
| 4.9     | ความแตกต่างระหว่างองค์การของรัฐและเอกชน                              | 118-120 |
| บทที่ 5 | ปัญหาและข้อแก้ไขของการดำเนินงานงานอาชีพนกิจสงเคราะห์                 |         |
| 5.1     | ความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานงานอาชีพนกิจสงเคราะห์และการประกันชีวิต | 121-121 |
| 5.2     | ปัญหาของระบบงานการงานอาชีพนกิจสงเคราะห์                              |         |
| 5.2.1   | กำหนดอัตราส่วนเฉลี่ยเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนแน่นอน                     | 122-125 |
| 5.2.2   | กำหนดจำนวนเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนคงที่                                | 125-127 |
| 5.3     | ปัญหาอันตรายของงานงานอาชีพนกิจสงเคราะห์ในอนาคต                       | 127-130 |
| 5.3.1   | การขาดแคลนเงินทุนสำรองความมั่นคง                                     | 128-129 |
| 5.3.2   | เงินฝากสงเคราะห์ที่พหุภาคี   | 129-130 |

|                    | หน้า  |         |
|--------------------|---|---------|
| 5.4                | ทางแก้ไขความอยู่รอดของสถาบันงานบริการสงเคราะห์ในทางกฎหมาย   | 130-142 |
| 5.5                | ปัญหาของงานการณานบริการสงเคราะห์จากการวิจัย                 | 142-161 |
| 5.6                | ตัวอย่างวิธีการณานบริการสงเคราะห์ที่ดี                      | 161-162 |
| บทที่ 6            | สรุปและขอเสนอแนะ  |         |
| 6.1                | ข้อเสนอแนะของสำนักงานประกันภัย                              | 164-169 |
| 6.1.1              | คำแนะนำให้เลิกงานณานบริการสงเคราะห์                         | 164-165 |
| 6.1.2              | การเปลี่ยนแปลงเป็นการประกันชีวิต                            | 165-167 |
| 6.1.3              | ข้อกำหนดในการตั้งทุนสำรองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน           | 167-169 |
| 6.2                | การเปลี่ยนสภาพสมาชิกณานบริการสงเคราะห์เป็นผู้เอาประกันชีวิต | 169-172 |
| 6.2.1              | การโฆษณาให้เลิกนิยมงานการณานบริการสงเคราะห์                 | 169-170 |
| 6.2.2              | อัตราเบี้ยประกัน  | 170-170 |
| 6.2.3              | ข้อที่ควรสังเกต   | 171-172 |
| 6.3                | ทางรอดที่ยังไม่เคยทดลอง                                     | 172-175 |
| 6.3.1              | ทุนสำรองเพื่อจ่ายเงินสงเคราะห์                              | 172-174 |
| 6.3.2              | ทุนสำรองเพื่อค่าใช้จ่ายดำเนินงาน                            | 174-175 |
| 6.4                | อนาคตของงานณานบริการสงเคราะห์                               | 175-176 |
| ภาคผนวก            |   | 177-184 |
| บรรณานุกรม         |   | 185-187 |
| ประวัติผู้เขียนย่อ |   | 188-188 |